

at wel weer'

onische bezuinigingen, wordt nooit meer rechtgezet.' FOTO: ERIK VAN CLIP

na nieuwste stuk heet Sieben. Zeven muzikanten. Het New European had jagd om een stuk dat zich luden' tot Schönbergs Serenade dat heet. Ook die Serenade het programma.

sson, glinzend: "Het is niet gelukt. Het enige wat ik overgehouden is het aantal heb niks met die Serenade, de manco heeft als al die osstukken uit de jaren twintig probeerde wel een or-toonhoogten aan te brengen rest is net alsof het in de negentiende eeuw is gemet walsen en marsen." org is verpest door Boulez. toonmuziek was alleen de van toonhoogte, maar de is ook belangrijk zijn, kleur en toondus, wer- gereformaliseerd. Inmid-gedachte dat alles in mu- antificeren is, te ordenen, etje gedateerd natuurlijk.

Toch hebben hele generaties componisten daarmee hevig gewoesteld."

"Ik durfde als twintiger, dertiger echt geen noot op papier te zetten zonder dat ik kon verantwoorden hoe en waarom ik alles had geordend. Gevoen een melodie noteren, daar was geen sprake van. Een melodie was gewoon 'een hele specifieke ordening van toonhoogtemateriaal'. Die bevoordingen gebruikte ik er vroeger ook voor. Dat is veranderd. En zeker bij de jongere generaties."

"Componisten van nu voelen geen verplichting meer te voldoen aan welke verwachting dan ook. Ze schakelen moeiteloos over van het ene idioom naar het andere als ze vinden dat het nodig is, terwijl ik dan nog wel op mijn hoofd krab. Zomaar iets uit de mouw schudden, kan ik niet. Dat komt door het serialisme en door Schönberg. Maar ik vergeef hem, ha-ha. Hij heeft prachtige muziek gemaakt. Maar ik vond de stukken die hij vóór de twaalftoontechniek maakte het mooist. *Pfeils und Melisande* of de *Gurrelieder*."

Statische regie van fraaie monoloog

THEATER De mensheid zij geprezen. De Nieuw-Amsterdam. Regie: Gerardjan Rijnders. Gezien: 5/4. Fraai. Toesnee 1000.

In de voetnoot die Arnon Grunberg schreef ter begeleiding van de theatermonoloog naar zijn boek *De mensheid zij geprezen* distancieert hij zich op ironische wijze van de voorstelling: "De schrijver is niet een *flare* advocaat: hoe minder hij doet, hoe meer geld hij vraagt. Zijn tekst is ook nog eens bewerkt, straks zegt hij doodleuk: *Dansen en beten, mijn schuld was het niet.*"

Opvallend is dat juist die bewerking de voorstelling – de eerste in een vierluik rond identiteit – voorziet van een ijttersterk begin. In een proloog die is toegevoegd door Florian Helwig en Sabri Saad El Hamus, introduceert de stem van Marlies Hezer een figuur die gromsiert in onsympathieke eigenschappen, maar die je toch vertrouwd voorkomt.

Het is zo iemand die zijn handen wast voor het eten, maar ze na afloop afveegt aan het tafelkleed. Die uitblijkt in metaforen, maar de verjaardagen van zijn vrienden vergeet. Een persoon die niet zou misstaan in een Grunbergroman.

Na de proloog wordt het licht opgedraaid. Sabri Saad El Hamus komt op, in pak, de bril hoog op zijn kale schedel geschoven. Om zijn mondhoeken trilt een lachje: hij gaat een liedje zingen op de mensheid.

Hij neemt het publiek mee in zijn onnavolgbare gedachtestroom. Daarbij worden de onhebbelijkheden van onze soort niet verzwegen; wie een ode brengt aan de mens kan niet voorbij aan zijn egoïsme, zijn hoogmoed en mishakkingen. "Niemand heeft zijn nietigheid mooier aangekleed dan de mens," aldus de man die ons met zijn donkere schimeroogen zo dwingend aankijkt. Maar hij wil hier niet de zwartkijker zijn. Monster spreekt hij de toeschouwers toe. Hij viert de zwakheden van de mens.

Saad El Hamus heengt zijn monoloog met verve, maar de tekst vraagt, ondanks z'n lichtvoetigheid en fraaie oneliners, veel van het publiek. De regie had wel iets minder statisch gemoogen. Een dansje en een ei zijn als toevoegingen te summier om de verbale boog gespannen te houden.

Pas tegen het eind wint de voorstelling aan levendigheid en toont ze de mens, in lijn met Grunbergs werk, in al zijn naaktheid. Dan volgen er beelden die zo sterk zijn, dat ze nieuwsgierig maken naar de andere voorstellingen in deze reeks.

JOUKE ARVELD